

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Helsinki 3.1.2002
N:o TM 0201

VALTIONEUVOSTON MÄÄRÄYS
ASIOIDEN KÄSITTELYSTÄ VALTIONEUVOSTON
RAHA-ASIAINVALIOKUNNASSA

Helsinki 2002

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO.....	3
2.	VALTIONEUVOSTON RAHA-ASIAINVALIOKUNNASSA KÄSITELTÄVÄT ASIAT	3
2.1.	Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat	4
2.2.	Valtion talousarvioon liittyvät asiat.....	4
2.3.	Valtion rahoitustuki	4
2.4.	Valtion liikelaitokset ja talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot.....	5
2.5.	Valtion varallisuus ja omistajapolitiikka	5
2.6.	Hallinnolliset ja organisatoriset asiat.....	5
2.7.	Kunnat ja Ahvenanmaan maakunta	6
2.8.	Euroopan unioniin liittyvät asiat.....	6
2.9.	Taloudellisten vaikutusten muuttuminen.....	6
2.10.	Poikkeaminen valtiovarainministeriön lausunnosta	7
3.	ESITTELYLISTOJEN LAATIMINEN	7
3.1.	Yleistä.....	7
3.2.	Yhteydenpito valtiovarainministeriöön ennen asian esittelyä	7
3.3.	Taloudellisten ja hallinnollisten vaikutusten esittäminen	7
3.4.	Yksittäisiä asioita koskevat ohjeet.....	8
3.4.1.	Euroopan unioniin liittyvät asiat.....	8
3.4.2.	Arviomäärärahan ylittäminen	8
3.4.3.	Maksuperusteita koskevat asiat	9
3.4.4.	Valtionapuja, valtionosuuksia tai rahoitustukea koskevat asiat.....	9
3.4.5.	Toimielimen asettamista koskevat asiat	9

Valtioneuvoston määräys

asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa

Annettu Helsingissä 3 päivänä tammikuuta 2002

Valtioneuvosto on 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) 7 §:n 1 kohdan ja 43 §:n nojalla valtiovarainministeriön esittelystä päättänyt:

1. JOHDANTO

Valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltävät tai ministeriön päätösvaltaan kuuluvat taloudellisen tai muun merkityksen vuoksi merkittävät asiat käsitellään valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa (jäljempänä raha-asiainvaliokunta) ennen niitä koskevan päätöksen tekemistä sen mukaan kuin jäljempänä määrätään.

Näillä määräyksillä pyritään muun muassa siihen, että

— toimenpiteet ovat taloudellisesti ja yhteiskunnan kokonaisedun kannalta tarkoituksenmukaisia ja riittävästi perusteltuja,

— määrärahojen käytössä ja muussa talousarvion soveltamisessa otetaan valtiontaloudellisten näkökohtien lisäksi huomioon muut julkistaloudelliset sekä myös kansantaloudelliset näkökohdat,

— toimenpiteet ovat valtion talousarviota

koskevien yleisten säännösten, määräysten ja periaatteiden sekä talousarvion perustelujen mukaisia, ja että

— valtion taloushallintoa koskevissa asioissa saavutetaan tarkoituksenmukainen, taloudellinen sekä perusteiltaan ja periaatteiltaan yhtenäinen menettely.

Jos raha-asiainvaliokunta ei puolla ministeriön esittämää ratkaisua eikä ministeri luovu siitä, asia ratkaistaan valtioneuvoston ohjesäännön 10 §:n 2 kohdan nojalla valtioneuvoston yleisistunnossa.

Velvollisuuteen käsitellä asia raha-asiainvaliokunnassa ei vaikuta se, että asia käsitellään myös valtioneuvoston ohjesäännön 45 §:n nojalla talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa tai valtioneuvoston ohjesäännön 48 §:n nojalla EU-ministerivaliokunnassa.

2. VALTIONEUVOSTON RAHA-ASIAINVALIOKUNNASSA KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Raha-asiainvaliokunnassa on ennen päätöksen tekemistä käsiteltävä sen lisäksi, mitä laissa tai tasavallan presidentin taikka valtioneuvoston asetuksessa on erikseen määrätty raha-asiainvaliokunnassa käsiteltäväksi, tässä luvussa määritellyt valtioneuvoston yleis-

tunnossa käsiteltävät tai ministeriön toimivaltaan kuuluvat asiat.

Mitä jäljempänä määrätään hallitusten esitysten ja talousarvioesitysten käsittelemisestä raha-asiainvaliokunnassa, koskee myös esitysten täydentämistä tai peruuttamista.

2.1. Taloudellisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat

2.1.1. Asiat, joista valtiolle aiheutuvien menojen säästön tai tulojen määrän muutos on yhteensä vähintään 5 000 000 euroa.

2.1.2. Asiat, jotka ennakkotapausluonteisuutensa johdosta voivat muodostaa perusteen taloudelliselta merkitykseltään vähintään 5 000 000 euron suuruisille valtion tulojen tai menojen muutoksille.

2.1.3. Asiat, joissa on kysymys sitoutumisesta vähintään 5 000 000 euron arvoiseen useampaa vuotta koskevaan sopimukseen, kuten esimerkiksi uuden toimitilan vuokraus tai hallinnon tietojärjestelmä taikka liittymisen kansainväliseen järjestöön.

2.1.4. Asiat, joista aiheutuu valtiontaloudellisia vaikutuksia kahdelle tai useammalle hallinnonalalle, mikäli niihin ei ole nimenomaisesti varauduttu valtion talousarviossa.

2.1.5. Valtioneuvoston periaatepäätökset ja ohjelmat, joista aiheutuu valtiontaloudellisia vaikutuksia kahdelle tai useammalle varainhoitovuodelle.

2.1.6. Asiat, joilla on huomattavia taloudellisia vaikutuksia muuhun kansantalouteen.

2.1.7. Asiat, joihin sisältyy poikkeuksellinen taloudellinen periaatekysymys.

2.2. Valtion talousarvioon liittyvät asiat

2.2.1. Talousarviota ja valtion taloushallinnon perusteita koskevat hallituksen esitykset, asetukset ja määräykset.

2.2.2. Talousarvion, määrärahakehysten sekä toiminta- ja taloussuunnitelmien laadintaa koskevat yleiset määräykset.

2.2.3. Valtioneuvoston ohjesäännön 40 §:n 3 momentissa tarkoitettut periaatepäätökset määrärahan ottamisesta talousarvioesitykseen tai talousarviossa jo olevan määrärahan käyttöperusteen muuttamisesta.

2.2.4. Määrärahaehykset talousarvioesityksen laatimista varten.

2.2.5. Talousarvioesitys, lisätalousarvioesitys; sekä niiden yhteydessä annettavat hallituksen esitykset, asetukset ja määräykset.

2.2.6. Muut hallituksen esitykset, asetukset ja määräykset, joiden hyväksymisellä on vaikutuksia talousarvioesityksiin.

2.2.7. Valtuudet lainan ottamiseen ja lainan ottaminen valtiolle.

2.2.8. Asiat, jotka koskevat

— valtion vero-, maksu- ja muiden tulojen perusteita; tai

— valtion maksujen vahvistamista, kun esityksessä on kysymys vuositasolla vähintään 1 000 000 euron määräisestä maksutulosta tai valtiovarainministeriö ei ole lausunnossaan puoltanut maksujen vahvistamista ehdotetulla tavalla.

2.2.9. Talousarvion määrärahojen ja myöntämisvaltuuksien käyttöperusteita koskevat asetukset, yleisluonteiset määräykset sekä suunnitelmat, jos on kysymys vähintään 1 000 000 euron suuruudesta määrärahasta tai valtuudesta.

2.2.10. Eläkejärjestelmien rahoituksen ennakon vahvistaminen, jos vahvistettava ennakko ylittää tai alittaa yli 10 %:lla edellisen vuoden vahvistetun ennakon sekä vahvistetun ennakon muuttaminen, jos ennakon muutos ylittää tai alittaa 5 000 000 eurolla vahvistetun ennakon.

2.2.11. Arviomäärärahan ylitystä koskevat asiat, jollei kohdasta 2.10.1. muuta johdu.

2.3. Valtion rahoitustuki

2.3.1. Valtion rahoitustukea koskevat hallituksen esitykset ja asetukset, kuten myöntöperusteita, korkoa, tukialueita ja muita ehtoja koskevat asiat.

2.3.2. Vähintään 5 000 000 euron määräisen lakisääteisen laina-, takaus-, takuu- tai korkotukilainavaltuuden jakamista tai käyttöönottamista koskevat päätökset.

2.3.3. Valtionavustuksen myöntäminen tai myöntämiseen sitoutuminen, jos kyse on samaan kohteeseen myönnetty valtionavustukset mukaan lukien yhteensä vähintään 5 000 000 euron avustuksesta.

2.3.4. Takauksen ja takuun sekä niihin rinnastettavien vastuusitoumusten antaminen, ei kuitenkaan taidenäyttelyiden valtiontakuusta annetun lain (411/1986) määrältään enintään 50 000 000 euron suuruisen valtiontakuun myöntäminen.

2.3.5. Vähintään 10 000 000 euron määräisen korkotukilainan myöntäminen samaan hankkeeseen.

2.3.6. Vähintään 10 000 000 euron määräisen lainan myöntäminen samaan hankkeeseen yhtenä tai useampana lainana.

2.3.7. Asiat, joissa on kysymys

— vähintään 1 000 000 euron määräisestä veronhuojennuksesta tai muusta vapautuksesta tai lykkäyksestä valtiolle tulevan saamisen suorittamisesta; tai

— takaus- tai takuumaksusta vapauttamisesta tai takautumisoikeudesta luopumisesta.

2.3.8. Raha-arpajaisten toimeenpanoa sekä veikkaustoiminnan, raha-automaattitoiminnan ja hevoskilpailuissa toimeenpantavan vedonlyönnin tai muun arpajaistoiminnan harjoittamista koskeva lainsäädäntö, toimilupa, pelituoton määrään vaikuttava päätös taikka jakamatta jätettyjen voittovarojen käyttö.

2.4. Valtion liikelaitokset ja talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot

2.4.1. Liikelaitoksia ja talousarvion ulkopuolisia rahastoja koskevat hallituksen esitykset, asetukset ja määräykset.

2.4.2. Liikelaitosten palvelu- ja muiden toimintatavoitteiden, tulostavoitteiden ja tilinpäätöksen vahvistaminen sekä voiton tuloutus.

2.4.3. Liikelaitokselle lainaehdoin myönnettävää määrärahaa tai liikelaitoksen pääoman korottamista tai alentamista koskevat asiat.

2.4.4. Liikelaitoksen osakehankintaa ja sen antamaa vakuutta koskevat asiat.

2.4.5. Varojen siirto talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin sekä näiden rahastojen talousarvioiden ja varojen käyttöä koskevien suunnitelmien sekä tilinpäätösten vahvistaminen.

2.4.6. Valtion asuntorahaston aravalainojen myöntämisvaltuuden ja korkotukiasuntolainojen hyväksymisvaltuuden käyttösuunnitelmia koskevat asiat.

2.5. Valtion varallisuus ja omistajapolitiikka

2.5.1. Valtion varallisuuden hallintaa, hankintaa, käyttöä ja luovutusta koskevat halli-

tuksen esitykset, asetukset ja määräykset sekä eduskunnan suostumuksen hankkiminen.

2.5.2. Valtion omistajapolitiikkaa koskevat yleiset tavoitteet, päätökset ja periaatepäätökset.

2.5.3. Valtion omaisuuden hankintaa koskevat asiat, jos

— irtainta omaisuutta hankitaan vähintään 40 000 000 euron arvosta;

— kiinteää omaisuutta tai osakkeita hankitaan vähintään 5 000 000 euron arvosta; tai

— omaisuuden hankintaa on muutoin pidettävä merkittävänä.

2.5.4. Osakepääoma- ja muita sijoituksia, mukaan luettuna pääomalainat valtionyhtiöihin tai valtion määräysvallan kannalta merkittäviä yhtiöjärjestelyjä taikka muutoin valtion etujen turvaamista koskevat asiat. (L valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä 740/1991)

2.5.5. Valtion omaisuuden luovuttamista tai vuokraamista koskevat asiat, jos

— omaisuuden käypä arvo tai jos sitä ei ole luotettavasti selvitettävissä, kirjanpidon mukainen arvo ylittää 1 000 000 euroa; tai

— omaisuuden luovuttamista on muutoin pidettävä merkittävänä.

2.5.6. Valtion rakennushankkeiden kustannusarvioiden hyväksymistä koskevat asiat, jos kyse on

— valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 19 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja hankkeen kustannusarvio on vähintään 5 000 000 euroa; tai

— muusta valtion talonrakennushankkeesta tai maa- ja vesirakennushankkeesta ja hankkeen kustannusarvio on vähintään 5 000 000 euroa.

2.6. Hallinnolliset ja organisatoriset asiat

2.6.1. Eduskunnalle alistettavat valtion virkaehtosopimukset.

2.6.2. Valtion virkamieslain (750/1994) 26 §:ssä tarkoitetun virkamiehen kanssa palvelussuhteen ehdoista tehtävää sopimusta koskevat asiat sen jälkeen, kun niistä on hankittu valtiovarainministeriön lausunto, osastopäällikön sekä virka-asemaltaan vastaavien ministeriöiden virkamiesten osalta kuitenkin

vain, mikäli sopimus esitetään tehtäväksi valtiovarainministeriön lausunnosta poiketen.

2.6.3. Ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavien korvausten perusteet, jos ulkomaanedustuksen korvauslautakunnan valtiovarainministeriötä edustava jäsen ei ole puoltanut asiaa.

2.6.4. Neuvottelukunnan, lautakunnan tai muun vastaavan toimielimen perustamista koskevat hallituksen esitykset, asetukset ja määräykset.

2.6.5. Komitean, toimikunnan, työryhmän tai muun määräaikaisen toimielimen taikka selvitysmiehen asettaminen valmistelemaan

— valtiontaloudellisesti tai kansantaloudellisesti merkittävää asiaa;

— lainsäädäntöä, joka koskee kahden tai useamman ministeriön toimialaa ja jolla voi olla vähäistä suurempia taloudellisia vaikutuksia; tai

— hallinnon kehittämistä koskevaa merkittävää asiaa.

Jäsenen määräämistä toimielimeen, jonka jäsenmäärästä on säädetty tai määrätty erikseen, tai asetetun määräajan jatkamista enintään yhdellä vuodella ei kuitenkaan tarvitse käsitellä raha-asiainvaliokunnassa.

2.6.6. Viraston tai laitoksen tehtäviä, toimivaltaa ja toimintojen sijoittamista koskevat muutokset, joihin liittyy taloudelliselta vaikutukseltaan olennaisia henkilöstö- tai eläkeasioita taikka toimitilakysymyksiä.

2.6.7. Hallinnolliset jaotukset, kuntajakoa kuitenkin lukuun ottamatta.

2.7. Kunnat ja Ahvenanmaan maakunta

2.7.1. Asiat, joilla on olennaisia vaikutuksia kunnallistalouteen.

2.7.2. Valtion ja kuntien väliseen sekä kuntien keskinäiseen kustannustenjakoon vaikuttavat hallituksen esitykset ja asetukset.

2.7.3. Valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluvaa kunnallista toimintaa koskevat maksuperusteet ja maksut.

2.7.4. Valtionaputoiminnan aloittamista, laajentamista tai muuttamista sekä valtionavun perusteita koskevat asiat, mukaan luetuna ns. yksikköhintapäätökset.

2.7.5. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituk-

sesta annetun lain (635/1998) 36 §:ssä tarkoitusta perustamishankkeen laajuuden vahvistamisen tai 37 §:n 2 momentissa tarkoitettua perustamishankkeen toteuttamisen aikais- tamista koskeva päätös taikka muussa valti- onapulainsäädännössä edellytetty hanke- suunnitelma tai muu vastaava päätös, jos pe- rustamishankkeen kustannukset ovat vähin- tään 5 000 000 euroa.

2.7.6. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 7 luvun nojalla Ahvenanmaan maakunnalle suoritettavaa rahoitusta koskeva asia, joka esitellään tasavallan presidentille.

2.8. Euroopan unioniin liittyvät asiat

2.8.1. Eduskunnalle annettavat valtioneu- voston kirjelmät (ns. U-asiat) ja ministeriön selvitykset (ns. E-asiat) Euroopan unionin asioissa, joilla on vaikutuksia valtion- tai kunnallis- taikka muulle kansantaloudelle.

2.8.2. Suomen unionille esittämät ohjelmat sekä hakemukset rahoitus- tai muun tuen saamiseksi taikka kansallisen tuen hyväksy- misestä.

2.8.3. Euroopan yhteisön lainsäädännön kansalliseen täytäntöönpanoon liittyviin hal- lituksen esityksiin, asetuksiin ja määräyksiin sovelletaan muutoin, mitä näissä määräyksis- sä on kansallisten menettelyjen ja määräraho- jen käytön osalta sanottu.

2.9. Taloudellisten vaikutusten muuttu- minen

2.9.1. Asiat, jotka merkitsevät poikkeamis- ta raha-asiainvaliokunnan aikaisemmasta kannanotosta, jos poikkeamisella on taloudellista merkitystä.

2.9.2. Eduskunnan hyväksymän lain vah- vistaminen, jos kysymys on

— talousarvioon liittyvästä laista, jonka voimaantuloajankohta on avoinna, ja se eh- dotetaan saatettavaksi voimaan esitystä an- nettaessa aiotusta ajankohdasta poiketen;

— laista, jonka taloudelliset vaikutukset ovat muuttuneet olennaisesti eduskuntäsitel- telyn aikana; tai

— laista, jonka taloudelliset vaikutukset perustuvat lakialoitteeseen.

2.10. Poikkeaminen valtiovarainministeriön lausunnosta

Valtion talousarviosta annetussa asetuksessa (1243/1992) on säädetty lausunnon pyytämisestä valtiovarainministeriöltä eräissä asioissa. Jos ministeriö ei tyydy valtiovarainministeriön lausuntoon eikä katso voivansa luopua asiasta, asia on saatettava raha-asiaivaliokunnan käsiteltäväksi seuraavissa tapauksissa.

2.10.1. Jos arviomäärärahan ylittäminen on aikaisemmat ylitykset mukaan lukien enintään 20 prosenttia määrärahasta ja kuitenkin enintään 1 000 000 euroa, voidaan pyytää

valtiovarainministeriön lausunto raha-asiaivaliokunnan käsittelyn sijasta. (17 §:n 3 mom.)

2.10.2. Hallinnonaloittain jakamattoman määrärahan käyttöön irrottaminen silloin, kun asianomainen ministeriö päättää määrärahan käytöstä. (13 §:n 3 mom.)

2.10.3. Tilijaottelun vahvistaminen, jos ministeriön tarkoituksena on vahvistaa tilijaottelu valtion talousarviosta annetun lain 9 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa määrärahan käyttösuunnitelman kohtiin talousarviossa merkitystä määrärahasta poiketen. (13 §:n 2 mom.)

3. ESITTELYLISTOJEN LAATIMINEN

3.1. Yleistä

Esittelylistojen sisällöstä ja muodosta on annettu ohjeita Valtioneuvoston esittelijän oppaassa. Raha-asiaivaliokunnassa käsiteltäviä listoja koskevia ohjeita on annettu erityisesti oppaan kohdassa 6.

Asiakirjojen julkisuutta ja salassapidettävien asioiden esittelyä on selostettu oppaan kohdassa 13.

Valtioneuvosto on 11.6.1998 antanut periaatepäätöksen säädösehdotusten taloudellisten vaikutusten arviointia koskevista ohjeista (VM 32/01/98). Valtioneuvosto on 14.1.1999 antanut periaatepäätöksen säädösehdotusten yritysvaikutusten arviointia koskevista ohjeista (KTM 38/070/98).

Säädettyyn määräaikaan mennessä tehtävät päätökset on tuotava käsiteltäväksi raha-asiaivaliokuntaan vähintään kaksi viikkoa ennen määräajan päättymistä.

3.2. Yhteydenpito valtiovarainministeriön ennen asian esittelyä

Valtioneuvoston ohjesäännön 40 §:n 2 momentin mukaan ministeriön on hankittava ennen huomattavaa kansantaloudellista merkitystä omaavien asioiden ratkaisemista valtiovarainministeriön lausunto. Valtiovarainministeriölle on annettava tarpeellisia tietoja

ministeriöissä ja niiden alaisissa viranomaisissa valmisteltavina olevista kansantalouden, valtiontalouden tai talouselämän kannalta tärkeistä asioista sekä ministeriöiden ja viranomaisten toimenpiteistä sellaisissa asioissa. Säännös koskee myös EU-asioita ja muita kansainvälisiä sopimusasioita.

Valtioneuvoston ohjesäännön 40 §:n 3 momentin mukaan ministeriön on hankittava ennen asian käsittelyä valtiovarainministeriön lausunto, jos on pakottavaa tarvetta saattaa talousarviokäsittelystä erillisenä raha-asiaivaliokunnan käsiteltäväksi määrärahan talousarvioesitykseen ottamista tai talousarviossa jo olevan määrärahan käyttöperusteiden muuttamista koskeva asia.

3.3. Taloudellisten ja hallinnollisten vaikutusten esittäminen

Esittelylistoissa on selvitettävä riittävällä tarkkuudella asian vaikutukset sekä valtiontalouden, kunnallistalouden ja muun julkisen talouden että koko kansantalouden kannalta. Lisäksi on selvitettävä muun muassa toimenpiteiden vaikutukset hallintomenettelyyn, organisaatioon ja hallinnon työmäärään sekä miten toimenpiteet suhtautuvat asetettuihin määrärahakehyksiin.

Toimenpiteen aiheuttamat välittömät ja välilliset vaikutukset valtiolle, kunnille, kotita-

louksille ja elinkeinotoiminnalle on ilmoitettava lyhyesti esittelylistassa ja yksityiskohdaisemmin esittelymuistiossa. Samalla on selvitettävä, miten toimenpiteestä aiheutuvat menot ja tulot ajoittuvat eri vuosille, mihin valtion talousarvion momentteihin vaikutukset kohdistuvat ja miten ne on otettu niissä huomioon (valtuudet ja määrärahat ja niiden riittävyys sekä tulokertymät). Menot ja tulot on bruttomääräisesti eriteltävä meno-/tulolajeittain.

Milloin kysymys on määräaikaisen päätöksen voimassaoloajan muuttamisesta tai jatkamisesta, vaikutusten arvioinnissa on vertailukohteeksi otettava se tilanne, joka vallitsisi, jollei ehdotettua uutta päätöstä tehtäisi.

Jos taloudellisia vaikutuksia ei voida luotettavasti selvittää, on selostettava kustannusten muodostumiseen vaikuttavat seikat ja esitettävä vaikutusten mahdolliset enimmäis- ja vähimmäismäärät.

Kokonaistaloudellista merkitystä omaavien tai muutoin huomattavien toimenpiteiden vaikutuksia arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota myös kansantaloudellisiin näkökohtiin kuten kulutukseen, investointeihin, vaihtotaseeseen, työllisyyteen, hintatasoon ja kustannusrasitteeseen eri väestöryhmien kesken sekä alueelliseen kehitykseen. Erityisen tärkeää on arvioida, miten esitys soveltuu taloudelliseen tilanteeseen ja noudatettavaan talouspolitiikan linjaan.

Valtion talousarvion nettobudjetoituja momenteja koskevissa asioissa on sekä menot että tulot ja niiden muutokset eriteltävä bruttomääräisesti.

3.4. Yksittäisiä asioita koskevat ohjeet

3.4.1. Euroopan unioniin liittyvät asiat

Milloin kysymys on Euroopan unioniin liittyvästä asiasta, on esittelylistasta käytävä ilmi asiaa käsitelleen EU -valmisteluelimen kanta.

Esittelylistassa tulee selvittää myös, miten asia suhtautuu Euroopan yhteisöjen säädöksiin. Lisäksi tulee selvittää, edellyttääkö asia Euroopan unionin toimielimen hyväksymistä ja unionin toimielinten kannat asiassa. EU -asioiden toimittamisesta eduskunnalle on

annettu ohjeita Valtioneuvoston esittelijän oppaan luvussa 12.

Milloin kysymys on sellaisen hankkeen hyväksymisestä tai hanketta koskevan rahoitus- tai muun tukipäätöksen tekemisestä, johon on saatu tai on tarkoitus hakea rahoitusta tai muuta tukea Euroopan unionin rahastoilta tai rahoituslaitoksilta, on listassa selostettava myös unionin asianomaisen toimielimen päätös asiassa tai asian muu käsittelyvaihe. Lisäksi on selostettava unionin rahoituksen ja muun tuen suuruus samoin kuin kansallisen rahoituksen määrä ja osuus hankkeen rahoituksesta sekä sen jakaantuminen siitä vastaavien kesken.

3.4.2. Arviomäärärahan ylittäminen

Arviomäärärahan ylittämisen edellytyksistä on säädetty valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 7 §:n 2 momentissa (165/1992). Lupaa ylittämiseen on valtion talousarviosta annetun asetuksen 17 §:n 2 momentin mukaan pyydettävä, mikäli mahdollista, varainhoitovuoden marraskuun loppuun mennessä, kuitenkin hyvissä ajoin ennen tilinpäätöksen valmistumista. Lupa tulee kuitenkin pyytää pääsääntöisesti niin ajoissa, että ko. tehtävä ja toiminta, jos lupaa ei myönnettäisi, voidaan mukauttaa määrärahan puitteissa tapahtuvaksi. Lisäksi tulee selvittää, miksi ylitystarvetta ei voida hoitaa momentin sisäisin siirtein.

Pyydetessä lausuntoa arviomäärärahan ylittämisestä on esittelylistalla selvitettävä määrärahan käyttö. Lisäksi on esitettävä selvitys valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuista ylityksiperusteista. Lista on liitettävä arviomäärärahan ylityslomake (AY-lomake) asianmukaisesti täytettynä.

Nettobudjetoituihin momentteihin liittyvissä arviomäärärahan ylittämistä koskevissa asioissa on sekä menot että tulot ja niiden muutokset eriteltävä bruttomääräisesti.

Jos arviomäärärahan ylitysluvan myöntämisen jälkeen eduskunta lisätalousarviossa osoittaa samaan määrärahaan lisäystä, ylitysluvassa hyväksytty määrä sisältyy lisättyyn määrärahaan.

Kun lupa arviomäärärahan ylittämiseen on myönnetty, tulee ministeriön viivytyksettä

ilmoittaa siitä valtiokonttorille. Ilmoitukseen on liitettävä mukaan AY-lomake.

3.4.3. *Maksuperusteita koskevat asiat*

Valtion viranomaisten suoritetuotannon maksullisuus ja sovellettavat maksuperusteet määräytyvät valtion maksuperustelain (150/1992) tai ns. erityismaksulainsäädännön perusteella. Erityismaksulainsäädäntöä koskeissa lakiehdotuksissa on riittävän yksilöidysti esitettävä ehdotettavat maksuperusteet ja niiden suhde valtion maksuperustelakiin.

Suoritteista perittävien maksujen vahvistamista koskevasta lausuntopyynnöstä tai listasta on käytävä ilmi säännökset, joihin suoritteiden maksullisuus tai maksuttomuus perustuu sekä maksujen määräämisessä sovelletut maksuperusteet. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on esitettävä valtiokonttorin antaman kustannusvastaavuuslaskelman laatimista koskevan määräyksen (3.9.1997; 8/03/97) mukaisesti erikseen valtion maksuperustelaisissa tarkoitettua julkisoikeudellisesta ja liiketaloudellisiin perusteihin hinnoiteltavasta suoritetuotannosta samoin kuin erityismaksulainsäädännön soveltamisalaan kuuluvasta suoritetuotannosta. Maksullisen toiminnan kehityksestä on esitettävä kulloinkin voimassa olevan toimintaja taloussuunnitelmien sekä talousarvioehdotusten laadinnasta annetun määräyksen mukainen tunnuslukutaulukko tai vastaavat tiedot edellä mainittua jaottelua noudattaen. Lausuntopyynnössä tai listassa on myös esitettävä julkisoikeudellisten suoritteiden maksuihin sovellettavaksi ehdotettujen alennusperusteiden vaikutus tuloihin sekä liiketaloudellisiin perusteihin hinnoiteltavien suoritteiden hintojen alentamiseksi myönnettäväksi ehdotetun hintatuen perusteet, käyttötarkoitus ja määrä. Lisäksi on esitettävä, mihin valtion talousarvion tulo- ja menomomentteihin ehdotuksen vaikutukset kohdistuvat sekä miten ne

on otettu niissä huomioon.

3.4.4. *Valtionapuja, valtionosuuksia tai rahoitustukea koskevat asiat*

Kun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 14 §:ssä tarkoitettua neuvottelua edellyttävä kunnallistalouteen vaikuttava asia saatetaan valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsitteilyyn, esityksessä tulee olla maininta siitä, että asiasta on neuvoteltu säännöksessä edellytetyn mukaisesti sekä selvitys eri osapuolten kannoista esityksen suhteen.

Asiassa, joka koskee rahoitustuen tai muun rahoituksen myöntämistä yritystoiminnalle käyttö- tai vaihto-omaisuuden hankinnasta tai muusta investoinnista aiheutuviin menoihin taikka yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) mukaisiin menoihin, on selvitettävä hankkeen laatu ja laajuus, liiketaloudellinen kannattavuus sekä työllisyysvaikutukset samoin kuin hankkeeseen valtion ja sen erityisluottolaitosten varoista myönnetty valtionapu tai muu rahoitus, korkotuki, valtiontakaukset ja veronhuojennukset. Yritystuen yleisistä ehdoista annetun lain (786/1997) 6 §:ssä tarkoitettua neuvottelukunnan lausunto on selostettava.

Asioissa, jotka koskevat valtion tuen myöntämistä elinkeinotoimintaan, tulee selostaa myös, miten esitys suhtautuu Euroopan unionin kilpailusääntöihin (mm. edellyttääkö tuen toteuttaminen komission hyväksyntää).

3.4.5. *Toimielimen asettamista koskevat asiat*

Toimielimen asettamista koskevilla listoilla on esitettävä toimielimen toimeksianto, kokoonpano ja määräaika. Lisäksi on selvitettävä, miten kokoonpanossa on otettu huomioon naisten ja miesten välisestä tasavertaisuudesta annetun lain (609/1986) 4 §:n 2 momentin säännös.

Tämä määräys tulee voimaan 15 päivänä tammikuuta 2002.

Tällä määräyksellä kumotaan valtioneuvoston 12 päivänä huhtikuuta 1995 antama päätös valtion talousarvion yleisistä soveltamis-

määräyksistä (valtiovarainministeriön yleiskirje TM 9509), siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, ei kuitenkaan päätöksen kohtia 6.1 ja 6.3—6.13.

Helsingissä 3 päivänä tammikuuta 2002

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

Valtiosihteeri Raimo Sailas